

LEADER

Varsinais-Suomi

Leader-tukea pieniin ja vähän isompiinkin ympäristötekoihin

Leader-ryhmien alueet

Leaderperiaatteet

Leader-ryhmien ympäristötoimenpiteet ja tavoitteet

Esimerkkejä toteutuneista ympäristöhankkeista

Ulla Kallio

Leader Ravakka

Toiminnanjohtaja

ulla.kallio@ravakka.fi

[0440 344 345](tel:0440344345)

Euroopan unionin
osarahoittama

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Tukialueet

Stödområden

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Leader-periaatteet

Monialaisuus

Alueperusteisuus

Paikallinen kumppanuus

Alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö

Innovatiivisuus

Verkostoituminen

Alhaalta ylös

Leaderprinciper

mångsektoriell

områdesbaserad

lokalt partnerskap

interregionalt och internationellt samarbete

innovativitet

nätverksbildning

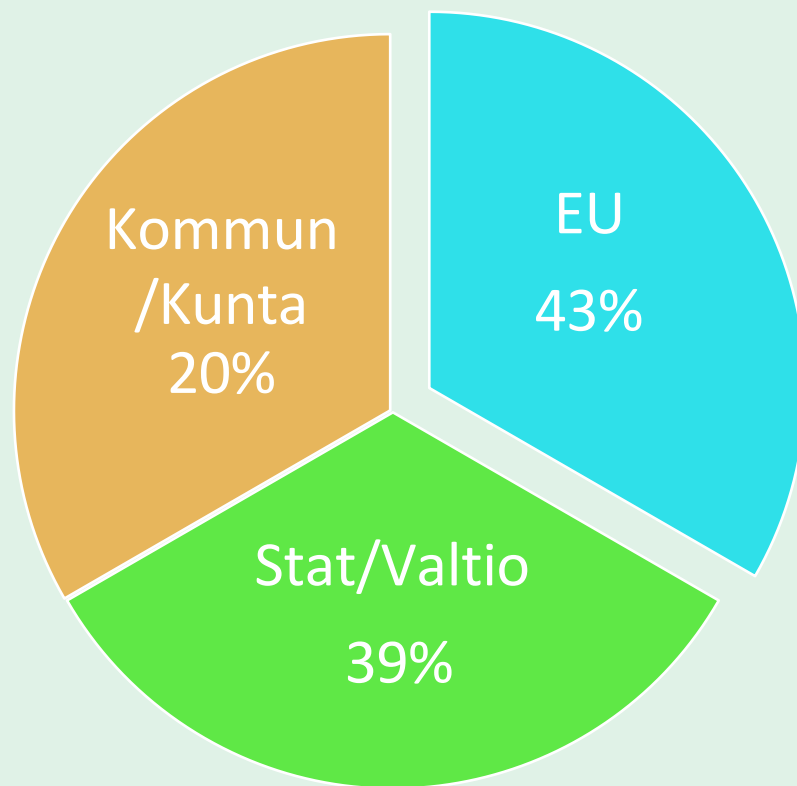

nerifrån och upp

Rahoituksen jako

Fördelning av finansieringen

Tämän lisäksi hakijan omarahoitus- osuus, josta osa voi olla talkoita

I tillägg till detta den sökandes egenfinansieringsdel

Leader-ryhmien strategioiden painopisteet ja tavoitteet ympäristötoimien osalta

Leader-ryhmä	YMPÄRISTÖ	Ympäristökestävyyttä ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen saavuttamista maaseutualueilla edistävien toimien lukumäärä	Hyviä esimerkkejä teemaan liittyen toteutetuista hankkeista
Varsin hyvä	<p>Vihreä Kestävä kehitys, vastuullisuus, ympäristö, ilmastonmuutoksen hillitseminen, vihreä kasvu, älykäs erikoistuminen, huoltovarmuus. Kierrätys, tavaroiden ja raaka-aineiden kestävämpi käyttö.</p> <p>Varsin Hyvän oman EkoSparraamon kautta peräänkuulutamme ilmastonmuutosta hillitseviä kehittämishankkeita ja ohjaamme kaikkia hankkeita kestävämpään suuntaan.</p>	<p>Tulostavoitteet ja –indikaattorit</p> <p>- Ympäristö- ja ilmastotoimien määrä 25 kpl</p>	<p>Rakennetaan hampusta (investointi- ja kehittämishankkeet)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metsäbiotalous kasvuun • Haitalliset vieraskasvit hallintaan • Aurajoen ja Paimionjoen jokitalokkari • Lähijakelupiste • Ekoteko/Ekosparraamo pienhankkeet
Ykkösakseli	<p>Yhteisöt ja yritykset löytävät ratkaisuja ilmastonmuutoksen ehkäisemiseen ja ovat varautuneita muutoksiin. Kestävä kehitys, ilmastonmuutoksen hillintä, hiilineutraalius ja ympäristö otetaan huomioon toiminnassa ja valinnoissa. Alueen luonnosta, vesistöistä ja kulttuuriympäristöstä huolehditaan.</p>	<p>Tulostavoitteet ja –indikaattorit</p> <p>- Ympäristö- ja ilmastotoimien määrä 20 kpl</p>	<p>https://www.ykkosakseli.fi/8050-2/</p>

Leader-ryhmien strategioiden painopisteet ja tavoitteet ympäristötoimien osalta

Leader-ryhmä	YMPÄRISTÖ	Ympäristökestävyyttä ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja sopeutumisen saavuttamista edistävät toimet	Hyviä esimerkkejä teemaan liittyen toteutetuista hankkeista
<p>I samma båt- Samassa veneessä</p>	<p>Kestävä ja ilmastoviisas Saaristo Matkailun monipuoliset ja kestävät ratkaisut Arvostettu ja kestävästi kehitetty lähiruoka Tarkemmin seuraavissa dioissa</p>	<p>Tulostavoitteet ja –indikaattorit</p> <p>Ympäristö- ja ilmastotoimien määrä (20kpl)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmalämpöpumput, maalämpö- ja aurinkopaneelit • Lasten ja nuorten ympäristö-kasvatusmateriaalit (Biosfär 2030) • Pyörämatkailuhankkeet • Kestävä- ja ilmastoviisas tulevaisuushanke, jossa Finlandssvenska landsbygdsriksdagen tapahtuma sekä materiaaleja yhdistyksille
<p>Ravakka</p>	<p>Älykkäästi yhdessä Elinvoimaa elinkeinoista Mahdollisuuksia matkailusta Virkistävää vapaa-aikaa Tarkemmin seuraavissa dioissa</p>	<p>Tulostavoitteet ja –indikaattorit</p> <p>Ympäristö- ja ilmastotoimien määrä 41 kpl</p>	
<p>Jokivarsi-kumppanit</p>	<p>Elinvoimaisuuden infrastruktuurin -painopisteen tavoitteena on vahvistaa siitä fyysistä ympäristöä, jonka avulla alueen elinvoimaisuutta kehitetään. Painopisteessä toteutetaan toimenpiteitä, joissa kunnostetaan ja rakennetaan elinvoimaisuuden kannalta tärkeitä tiloja, reittejä ja kohteita.</p>		<p>Kaikkien Jokivarsikumppanien strategian toimenpiteiden edellytetään olevan ympäristön ja ilmaston kannalta kestäviä. Ruohonjuuritason toimenpiteillä on mahdollisuus tukea laajempia alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä ilmasto- ja ympäristötavoitteita.</p>

Kehittämistarve	Edistetään Saaristomeren ja Selkämeren tilan paranemista
Hakijat	Yhdistykset, Kunnat, Kehittäjäorganisaatiot, Yritykset
Toimenpiteet	Kehittämishankkeet – yksi hakija Kehittämishankkeet vähintään kaksi toimijaa (yhteistyöhankkeet) Pienhankkeet Koulutushankkeet Tiedonvälityshankkeet Yleishyödylliset investointihankkeet Yrityksen investoinnit Alueiden väliset kehittämishankkeet Kansainväliset hankkeet erityisesti Pohjoismainen yhteistyö
Esimerkkiejä	Vesien suojeluun tai kunnostukseen liittyvät hankkeet, Itämeren ja erityisesti Saaristomeren ja Selkämeren tilan parantamiseen liittyvät hankkeet, Saaristomeren ja Selkämereen liittyvät tiedotushankkeet

Kehittämistarve	Edistetään ilmastotoimia
Hakijat	Yhdistykset, Kunnat, Kehittäjäorganisaatiot, Yritykset
Toimenpiteet	Kehittämishankkeet – yksi hakija Kehittämishankkeet vähintään kaksi toimijaa (yhteistyöhankkeet) Pienhankkeet Koulutushankkeet Tiedonvälityshankkeet Yleishyödylliset investointihankkeet Yrityksen investoinnit Alueiden väliset kehittämishankkeet Kansainväliset hankkeet erityisesti Pohjoismainen yhteistyö
Esimerkkejä	Kestävään energiatuotantoon liittyvät hankkeet, Tiedonvälitys- ja koulutushankkeet

Kehittämistarve	Edistetään ympäristötoimia
Hakijat	Yhdistykset, Kunnat, Kehittäjäorganisaatiot, Yritykset
Toimenpiteet	Kehittämishankkeet – yksi hakija Kehittämishankkeet vähintään kaksi toimijaa (yhteistyöhankkeet) Pienhankkeet Koulutushankkeet Tiedonvälityshankkeet Yleishyödylliset investointihankkeet Yrityksen investoinnit Alueiden väliset kehittämishankkeet Kansainväliset hankkeet erityisesti Pohjoismainen yhteistyö
Esimerkkihankkeet	Tiedonvälitys- ja koulutushankkeet, Kestävän kehityksen teemaiset hankkeet, Kiertotalouteen ja jakamistalouteen liittyvät hankkeet, Biodiversiteettiä edistävät hankkeet

Leader Ravakka

Painopiste	Älykkäästi yhdessä
Hakijat	Yhdistykset, Kunnat, Kehittäjäorganisaatiot
Painopisteen ankkurit	Kohtaamisia ja yhteisöllisyyttä Lumovoimaa Vastuunkantoa maaseudulla
Esimerkkejä ympäristö	<ul style="list-style-type: none">• yhdistysten osaamista ja uudistumista• arjen ympäristö- ja ilmastotoimia, kuten kylien kestävän kehityksen suunnitelmia ja niiden toimeenpanoa, uusiutuvan energian lisäämistä sekä energiaomavaraisuuden ja energiatehokkuuden parantamista kiertotalouden edistämistä, kuten kekseliästä yhdyskuntajätteen hyödyntämistä, kierrättämistä ja uusiokäyttöä• yhteisöllisiä ympäristö- ja luontohankkeita kuten ranta- alueita ja vesien tilaa parantavia hankkeita maaseudun iskunkestävyyttä eli turvallisuutta, sopeutumista, valmiutta ja varautumista lisääviä tai kehittäviä hankkeita• yhteisöjen uutta toimintaa, joka tähtää vastuunkantoon, mm. paikallisten kestävien liikkumisratkaisujen kehittäjinä, lähiruuan käytön edistäjinä ja ympäristötietoisuuden lisääjinä• lähidemokratian vahvistumista ja alueen asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien parantamista

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Leader Ravakka

Painopiste	Elinvoimaa elinkeinoista
Hakijat	Yritykset, Kehittäjäorganisaatiot, kunnat
Painopisteen ankkurit	Maaseudun palvelut ja työpaikat Elintarvikkeet ja lähiruoka Uusiutuva energia, kierto- ja biotalous
Esimerkkihankkeet ympäristö	<ul style="list-style-type: none">• liikkuvia ja asiakaslähtöisiä palveluita sekä uusien palveluyritysten syntymistä• etätöön ja uudenlaisten työn tekemisen muotojen edistämistä sekä yhteisöllisten toimitilojen investointeja ja alustojen perustamista• osa-aikaista ja monimuotoista yrittäjyyttä• lähiruuan saatavuuden ja logistiikan parantamista sekä uusien myynti- ja jakelukanavien pilotointia ja testaamista• yhteistuotantotiloihin liittyviä investointeja• materiaalien resurssiviisaan käytön lisäämistä, kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä uusiutumattomista, erityisesti fossiilisista raaka-aineista riippuvaisuuden vähentämistä biotalouteen pohjaavia investointeja ja tuotantoa• uusiutuvien materiaalien käytön innovaatioita ja uuden teknologian hyödyntämistä

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Leader Ravakka

Painopiste	Mahdollisuuksia matkailusta
Hakijat	Yritykset, Kehittäjäorganisaatiot, kunnat
Painopisteen ankkurit	Matkailupalveluiden laatu ja saavutettavuus Hyvinvointimatkailu Matkailu merellä ja saaristossa
Esimerkkihankkeet ympäristö	<ul style="list-style-type: none">• yhteisten matkailupakettien kehittämistä kirkastamaan Selkämeren kansallispuiston ja muun alueemme saariston imagoa• tuotteiden ja palveluiden vastuullisuuden lisäämistä ja vastuullisuuden näkyväksi tekemistä, erityisesti valmiuksia sertifiointiin• laajempien matkailukokonaisuuksien muodostamista sekä laajapohjaista toimijoiden yhteistyötä• saavutettavuutta, kuten tuotteiden ja palveluiden sähköistä varattavuutta ja ostettavuutta, sesongin pidentämistä ja monipuolisia kulkuyhteyksiä

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Leader Ravakka

Painopiste	Virkistävää vapaa-aikaa
Hakijat	Yhdistykset, Kehittäjäorganisaatiot, kunnat
Painopisteen ankkurit	Luonnon virkistyskäyttöä maalla ja vesillä Kulttuuria ja tapahtumia siellä ja täällä
Esimerkkihankkeet ympäristö	<ul style="list-style-type: none">• alueen virkistyskohteiden, retkeily-, luonto- ja teemareittien kehittämistä, laadun ja saavutettavuuden parantamista• uusien virkistyskohteiden perustamista, kuten uimapaikkoja tai näköala- ja maisemapaikkoja sekä oivaltavasti kulttuuria, aitoja kokemuksia, liikuntaa ja virkistäytymistä yhdistäviä kohteita• uusien reittien perustamista, erityisesti vesistö- ja pyöräilyreittejä sekä vaellus- tai teemareittejä• vesistöjen hyödyntämistä virkistyskäytössä, esimerkiksi melontareittejä, sukelluskohteita ja luonnonsatamia aistielämyksiä, hiljaisuutta ja hyvinvointia hyödyntävän tarjonnan lisäämistä virkistyskäytössä virkistyskäytön mahdollisuuksien kartoittamista ja suunnitelmien tekoa• luonnossa liikkumisen ja luonnontuntemuksen lisäämistä• ympäristön ja luonnon arvostusta sekä luontosuhteen vahvistamista tiedonvälityksen ja osaamisen lisäämisen keinoin

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Ykkösakseli

Painopiste	Muutoskyvykkyys, vastuullisuus ja varautuminen turvaavat tulevaisuutta
Tavoitteet	Kestävä kehitys, ilmastonmuutoksen hillintä, hiilineutraalius ja ympäristö otetaan huomioon toiminnassa ja valinnoissa.
Esimerkkihankkeet ympäristö	<ul style="list-style-type: none">• Alueen luonnosta, vesistöistä ja kulttuuriympäristöstä huolehditaan. Koulutuksen ja tiedotuksen avulla asukkaat, myös nuoret, ovat entistä tietoisempia alueensa luontoarvoista ja niiden säilyttämisestä ja osaavat tehdä vastuullisia valintoja. Yhdistykset ovat aktiivisesti kunnostaneet ympäristöään ja lähivesistöjään. Kyliin ja yrityksiin on laadittu ympäristösuunnitelmia. Ympäristöystävällisiä energiantuotantotapoja on otettu käyttöön. Energiaa säästetään ja kierrätys on arkipäivää. Välttämättömään liikkumiseen ja kuljetuksiin on tarjolla ekologisia vaihtoehtoja.• Asukkaat, yhdistykset ja yritykset ovat varautuneet mm. toimintaympäristön muutoksiin, erilaisiin kriisien, pandemioiden, ilmastonmuutoksen aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin häiriöihin. Myös kyberturvallisuus on huomioitu. Kylien turvallisuus- ja varautumissuunnitelmia on laadittu ja kylätaloja on varustettu turvaamaan kylän toimintoja häiriöiden aikana. Kylissä on otettu käyttöön erilaisia turvallisuutta lisääviä käytäntöjä esim. varautumisrinkejä.

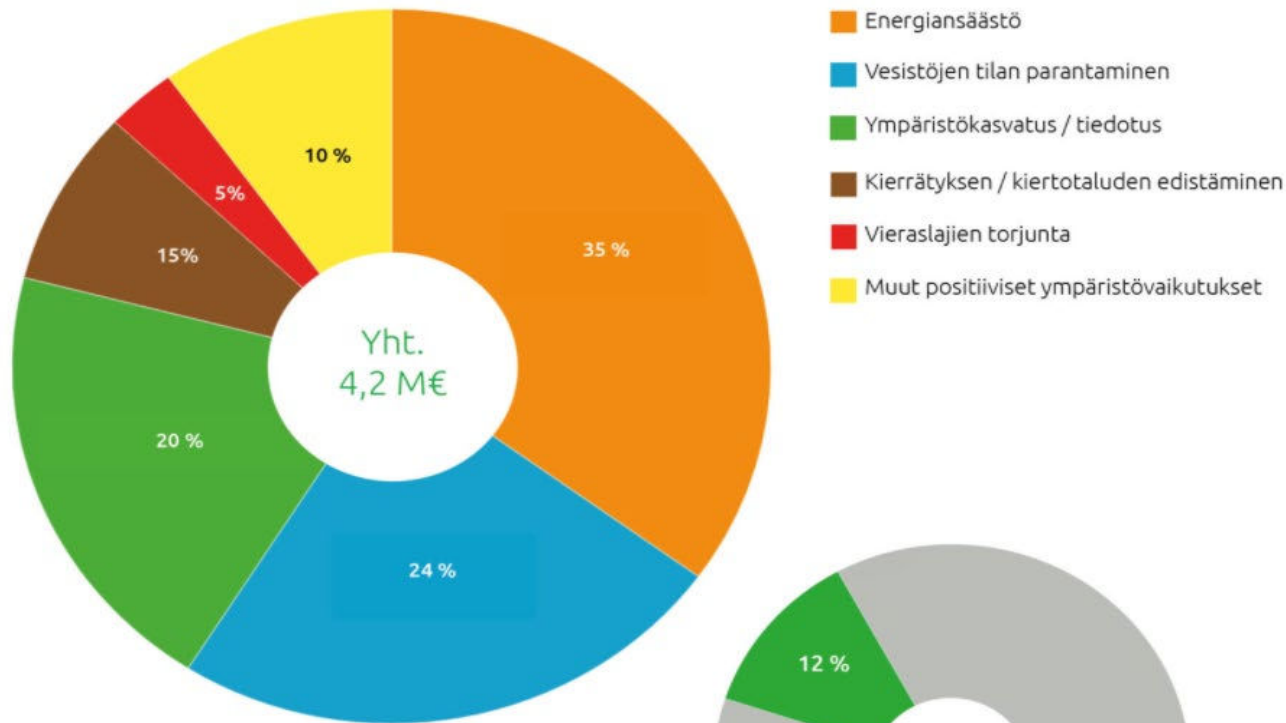
För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

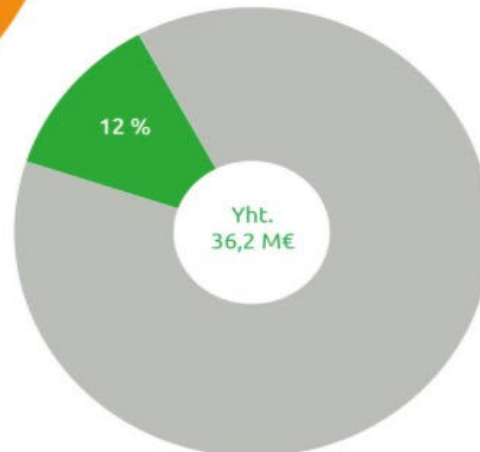
Ympäristöasiat kuuluvat kaikille

Positiivisia ympäristövaikutuksia saavuttaneiden yleishyödyllisten Leader-hankkeiden jakautuminen:

12 % ympäristön puolesta

Lounais-Suomen Leader-ryhmät ovat myöntäneet yleishyödyllisiin kehittämishankkeisiin vuosina 2014–2021 julkista tukea yhteensä 36,2 miljoonaa euroa, joista 4,2 miljoonaa (noin 12 %) on kohdistunut sellaisiin hankkeisiin, joilla on saavutettu myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Vuoden 2014 jälkeen 187 yleishyödyllisessä Leader-hankkeessa myönteisiä ympäristövaikutuksia Lounais-Suomen alueella (9 Leader-ryhmää mukana tarkastelussa)

Ei sisällä virkistyskäyttöön liittyviä hankkeita. Fokus ekologisen kestävyys edistämässä.

Hanke-esimerkkejä I

Rauman kaupungin master plan – osallistava kehittämissuunnitelma kaupungin edustan merialueen ja saariston kestävästä matkailusta- ja virkistyskäytöstä

Osallistavat hoito- ja/tai virkistyskäyttösuunnitelmat, niitot ja hoitokalustohankinnat – Narvijärven suojeluyhdistys, Puhdas Mannervesi ja Vehmaan vesistöjen hoito- ja suojeluyhdistys (<https://www.vehmaa.fi/asuminen-ja-tekniset-palvelut/ymparistonsuojelu/>)

Puhdas Mannervesi ry:n **Kuormitus kuriin** – hanke on yhdistänyt pyhärantalaisia ja Uudenkaupungin Pyhämaan asukkaita.

Vehmaan vesistöjen hoito- ja suojeluyhdistys ensin **suunnitteli** ja sitten hankki lisää välineistöä **toteuttaa**. Valtiovarainministeri kastoi.

Narvijärven hoitosuunnitelma

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Hanke-esimerkkejä II

Energiatehokkuushankkeita – Lapin ylisenpään kylärinki, Kodisjoki Taidekoti Ylen (itetaide ja kulttuuriperintö) + muut yhteisöllisten tilojen kunnostukset

Luontopolut – Tummamäen luontopolku ja Asmandia (Kaik polu) Hierkonpolku (Lure)

Dronet – Pro Agria, Uudenkaupungin ympäristöyhdistys, kalatalouskeskus Maasto-opasteet, **viljalaboratorio**, lintu- ja näkötornit, esteetön lintulava, **veneenlaskupaikat, saunat, fribaradat, jousiammuntarata, biovoimalaitoksen perustamisedellytyksien kartoittaminen ja paikallisten harrastusmahdollisuuksien kehittäminen, maisemoinnit**

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Hanke-esimerkkejä III

Alueelliset hankkeet
Kotivedet kuntoon II,
Lisäarvoa kosteikoista

Yhdistysten virkistyskäyttö

Lillonkarin **uimaranta**
Raumalla kunnostettiin
rantasaunaa ylläpitämän
Unajan Urheilijat ry:n
toimesta.

Metsälehdon **sauna**
Uudessakaupungissa
on Vakka-Suomen
Latu ry:n rakentama.

Useita
frisbeegolfratoja on
luotu ja kehitetty
Leader-tuella. Kuva
Ihoden Kirin metsäiseltä
radalta Pyhärannasta.

Teemahanke: Satakunnan
Geokätköilijät järjesti
2020 MegaSataWattia
geokätköilytapahtuman
Eurajoella. Tapahtuma
keräsi lähes 1000
osallistujaa.

Varsinais-Suomi

Lähijakelupiste, Valonia

Lähijakelupiste on pakettien ja muiden lähetysten välivarasto. Tavoitteena on mahdollistaa ympärivuorokautinen käyttö, jotta esim. yönaikaiset kuljetukset ovat mahdollisia ja palvelua voi käyttää oman aikataulunsa mukaisesti.

Esiselvityksen perusteella muotoillaan palvelukonsepti Naantalin kaupungin kokeiltavaksi maaseutumaisella saaristoalueella. Tuloksista viestitään laajasti ja tuotetut materiaalit ovat hyödynnettävissä muissa kaupungeissa.

Aurajoen ja Paimionjoen jokitalkkari, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys

Hankkeen tavoitteena on lisätä vesiluontoon liittyvää ympäristötietoisuutta ja ymmärtää vesien-, luonnon- ja ympäristönsuojelua laajempänä kokonaisuutena paikallistoiminnassa. Tavoitteena on myös paikallisten toimijoiden ja erilaisten intressitahojen yhteistoiminnan kehittäminen sekä lisätä motivaatioita lähivesistön käyttöarvojen mm. kalatalous ja alueen viihtyisyyden parantamiseksi. Tavoitteita saavuttamista mitataan yhteistoiminnan /verkostorakenteella ja tapahtumien määrällä. Hankkeen tavoitteena on vakiinnuttaa Jokitalkkari-toimintamalli Aurajoen ja Paimionjoen vesistöalueelle.

Varsinais-Suomi

Suomen luonnonsuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry, SusiAita-hanke, hankenro 27219, tiedonvälityshanke

SusiAita-hankkeen tavoitteena on susiongelmaan liittyvien toimijoiden (karjankasvatus, harraste-eläinten pitäjät, luonnonsuojelijat, metsästys /riistanhoito, maaseudun asukkaat) yhteistyönä suunnitella ja jakaa puolueetonta ja faktoihin pohjautuvaa neuvoa susien ekologiasta ja siitä miten suojata kotieläimet, tuotantoeläimet ja metsästyskoirat susilta, minne ilmoittaa havainnoista tai mahdollisista vahingoista, mistä ja kuka saa korvauksia vahingoista ja miten niitä haetaan. Tavoitteena on luoda toimintamalli, jota voidaan jakaa muuallakin ja edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä Salon uudella susireviirillä. Tavoitteena on suuremmassa mittakaavassa yhteen sovittaa ja turvata maaseudun elinvoimaisuus (elinkeinot, harrasteet ja perinnemaisemat) ja suden suojelu alueella. Hankkeen tavoitteena on lisätä eri osapuolten yhteistyötä ja tiedonvälitystä konfliktien välttämiseksi. Hankkeessa järjestetään avoimia yleisö- ja neuvontatilaisuuksia sekä pienryhmille kohdekohtaisia opastustapahtumia. Hankkeessa jaetaan esitteitä (mahdollisesti tehdään, jos ei ole käyttöön sopivia olemassa). Kohdekohtaisten kokeilujen ja esimerkkien avulla tuodaan esille hyviä käytäntöjä ja jaetaan käytännön neuvoja.

Hankkeessa luotiin paikallisen yhteistyön malli, jota on kopioitu myös muualla Suomessa. Hanke on Euroopan komission palkitsema. Hanke lisäsi susireviirialueella eri sidosryhmien välistä yhteistyötä ja onnistui helpottamaan hankalaa tilannetta välittämällä puolueetonta tietoa.

www.jokivarsi.fi
www.varsinhyva.fi
www.sameboat.fi
www.ravakka.fi
www.ykkosakseli.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

För dina idéer

Medfinansieras av
Europeiska unionen